

MIGRÁCIÓ

Dr. Laufer Balázs nb. alezredes¹**Migrációs státuszkérelmezők esetében felmerülő lehetséges nemzetbiztonsági és terror kockázatok****Abstract**

The present study makes intent to highlight the condition to state the national security risk by the counter-intelligence, or which are the circumstances for a law enforcement agency to reject an application of a foreign citizen (due to national security reasons) thus the applicant will not receive permission for temporary stay or permanent residence in Hungary. In order to present these circumstances I consider necessary to analyze the risks for the national security.

A migráció, mint kockázati elem erősödése

A migráció napjainkban az Európai Unió, így a balkáni és keleti embercsempész útvonalakon fekvő Magyarország számára is jelentős biztonsági kockázatokat hordoz magában. A téma jelentősége a politikai életben, a közbeszédben, a biztonságért

¹ egyetemi tanársegéd, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Nemzetbiztonsági Intézet Terrorelhárítási Tanszékének oktatója

MIGRÁCIÓ

felelős szervek körében és az egyetemi világban is egyértelműen nőtt.

A nemzetbiztonsági szolgálatok korábban, a 2015. évi tömeges emberáradatot megelőzően a migrációval többnyire közvetetten, hírszerző, kémelhárító vagy alkotmányvédelmi tevékenység mentén, azokhoz kapcsolódva foglalkoztak. Az Alkotmányvédelmi Hivatal, mint polgári elhárító szolgálat részéről (objektumvédelmi feladatkörben eljárva) a bevándorlási hatóság külső befolyástól mentes működésének szavatolása, vagy a befogadó állomások és őrzött menekültügyi központok biztonsági helyzetét veszélyeztető alapinformációk felderítése kívánta meg a migrációs folyamatok mélyebb megismerését. A szolgálatok ugyanakkor az elmúlt évtizedben folyamatosan érzékelték a téma globális jelentőségének (azaz kockázatainak) növekedését. A nemzetbiztonsági tevékenység kutatói már több esetben jelezték a migráció kapcsán meglévő kockázatok növekedését.

Izsa Jenő 2006-ban az alábbi meglátását vetette papírra: Magyarország az Európai Unió külső határaként a korábbi időszakhoz (a 2000-es évek elejéhez) képest jelentősebb mértékben ki van téve a fejlett európai országokat és térségünket érintő migrációs folyamatoknak.²

Gubicza József és Laufer Balázs 2011-ben egy strukturált interjúsorozat részeként – Boross Zoltán rendőr alezredessel történt beszélgetés alapján – a várható tendenciákat mérlegelve kimondta, hogy a 2011 februárjától folyamatosan eszkalálódó,

² IZSA Jenő (2006): A titkosszolgálati/nemzetbiztonsági ágazati stratégiáról, *Hadtudomány* 2006/4., 109-113.o., elektronikusan elérhető: http://www.zmne.hu/kulso/mhht/hadtudomany/2006/4/2006_4_26.html (Letöltés időpontja: 2015.09.01.)

MIGRÁCIÓ

szinte a térség minden államára szétterjedő észak-afrikai és közel-keleti válsághelyzet miatt a térségből milliós nagyságrendben várható munkanélküli fiatalok megindulása Európa irányába.³

Resperger István még 2013-ban számba vette a jövőt 2030-ig meghatározó kihívások, kockázatok és fenyegetések körét. A demográfiai robbanást és elsődleges következményeit a kihívások szintjén, míg a migrációt már a kockázatok szintjén helyezte el.⁴ A "kihívások", "kockázatok", "veszélyek" fogalmak használata jelen cikkben Resperger definíciója alapján történik.⁵ A nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységük során (szűrő-kutató vagy más néven kutató-felderítő tevékenységük során)

³ GUBICZA József – LAUFER Balázs (2012): Az illegális migráció rendészeti, kiemelten nemzetbiztonsági aspektusú vizsgálata keretében végzett interjúsorozat megállapításai, kutatási eredményei. In: Határrendészeti tanulmányok, 2012/1. Különszám. 11. o. Az idézett műben később a kiváltó okokat is részben megjelölték a szerzők: *„Egyértelműen megállapítható, hogy az arab világ mozgalmi, a politikai berendezkedések módosulása, a kevésbé elnyomó rezsimok létrejötte, a Facebook és más közösségi portálok által előremozdított szabadság az elvándorlás lehetőségét is egyszerűbbé teszik. Mivel a mozgalmak mozgatórugóját a szociális elégedetlenségek is felerősítették, a szegényebb rétegek mobilizációs hajlandósága nem csak rövid távú tömeges migrációs eseményekben csapódik le, hanem közép- és hosszú távon is alapjaiban változtathatják meg Európa migrációs helyzetét.”*

⁴ RESPERGER István (2013): Biztonsági kihívások, kockázatok és fenyegetések 2030-ig In.: Dr. Kobilka István (szerk): Nemzetbiztonsági alapismeretek. Nemzeti Közzolgálati és Tankönyv Kiadó Zrt. Budapest. 31-45.o.

⁵ RESPERGER i.m. 31-32. oldal alapján egyszerűsítve a kihívások az általánosan értelmezett biztonságra ható olyan helyzetek és állapotok összességei a lehetséges veszélyek legalacsonyabb szintjén, amelyek eredő hátrányosan befolyásolják a külső és belső stabilitást, míg a kockázatok olyan helyzetek és állapotok, amikor már a nemzeti érdekek sérülhetnek, veszteségek keletkezhetnek.

MIGRÁCIÓ

egyrészt a kihívásokat veszik számba, másrészt azt vizsgálják, hogy mely elemei jelentenek kockázatot a jelenben vagy a jövőben.⁶

Dávid Ferenc 2015 év elején a nemzetbiztonsági feladatellátás aktuális súlypontjait bemutató tanulmányában a migrációt és az illegális migrációt a feltörekvő biztonsági kihívások körében tárgyalja. Kijelenti (többek között), hogy a migráció egy bujkáló, de hosszú távon annál jelentősebb kockázati tényező hazánk életében, és ez utóbbi állítás hatványozottan igaz az illegális migráció esetében. A tömeges migráció és különösen az illegális bevándorlás jelenségének vizsgálatakor tekintettel kell lenni arra a lehetőségre, hogy növekedni fog a nemzetbiztonsági szolgálatok szerepe a probléma kezelésében. A migráció

⁶ Lásd ennek alapjait HETESY Zsolt (2011): A titkos felderítés, doktori (PhD) értekezés. Pécs. 17. oldal: A nemzetbiztonsági tevékenység elsősorban megelőzésre irányul, célja nem a konkrét bűncselekmény felderítése, hanem elsősorban egyes jelenségek figyelemmel kísérése, a veszélyeztetés felderítése. A felderítés tárgya ennek megfelelően szélesebb, mint a bűnüldöző szerveké. A szolgálatok megelőző, szűrő-kutató jelleggel akkor is végezhetik az illegális cselekményekben valószínűsíthetően részt vevő személyek és szervezetek elleni felderítést, ha nem beszélhetünk közvetlen veszélyeztetésről, vagy éppen a magyar büntető joghatóság alá tartozó cselekményekről vagy annak gyanújáról. Saját doktori értekezésemben (LAUFER Balázs (2013): A migráció rendvédelmi és nemzetbiztonsági kihívásai, doktori (PhD) értekezés, Budapest. 23-24. o.) a kihívások és a kockázatok elhatárolását a szolgálatok szemszögéből így mutattam be: nemzetbiztonsági ügy akkor keletkezik, amikor a potenciális veszély már fennáll, azaz a kihívás kockázattá válik, és mélységi információk szükségesek pontos mértékének megállapítására. A nemzetbiztonsági kockázatok meghatározásához tehát a potenciális fenyegetettséget, azaz a veszélyeztetést kell mérni, erről kell információt gyűjteni. Ezt összegezni, elemezni kell, majd az elemzett információhalmaz értékelését követően (a folyamatot nevezhetjük kockázatelemzésnek) lehet megállapítani a kockázati tényezők körét. A nemzetbiztonsági kockázat tehát szűkebb fogalom, és ennek köszönhetően célirányosabb tevékenységet tesz lehetővé.

MIGRÁCIÓ

felzárkózott a klasszikus feladatok (kémelhárítás, alkotmányvédelem) mellé.⁷

A kihívások és a kockázatok növekedésével együtt, azokra reagálva – széles körben ismert folyamatként – a magyar kormány egyebek (intézményi, állománybéli, pénzügyi téren adott többletforrások) mellett a fizikai határzár felépítésével, továbbá a jogi határzárral erősítette meg a védelmi rendszert. Ezt a folyamatot, továbbá a menedékjogi törvény ezt tükröző, a nemzetbiztonsági szempontokat erőteljesebben hangsúlyozó 2015-ös változásait dr. Szép Árpád részletesen feldolgozta⁸, és megállapította, hogy a biztonsági szempontok a jogfejlődés során egyre következetesebben érvényre jutottak a menedékjogi jogszabályok módosítása során.

A nemzetbiztonsági kockázatok

A nemzetbiztonsági kockázatok köre a jelen tanulmányban:

- a. általában a kockázatról
- b. a migráció biztonsági kihívásai és kockázatai
- c. a nemzetbiztonsági ellenőrzés rendszere – a biztonsági átvilágítások
- d. a migráns kérelmezők szűrése során értékelt kockázati elemek (eltérések a magyar nemzetbiztonsági ellenőrzés során vizsgált kockázatoktól)

a. A nemzetbiztonsági kockázatokról általában

⁷ Bővebben lásd DÁVID Ferenc (2015): Az új évezred nemzetbiztonsági feladatellátásának súlypontjai. Nemzetbiztonsági Szemle 2015/1. 216-218. o.

⁸ Dr. SZÉP Árpád (2016): A nemzetbiztonsági szempont erősödése a menedékjogi törvényben, In.: Hautzinger Zoltán (szerk.): A migráció bűnügyi hatásai, MRTT, Budapest 2016. 299-312.o.

MIGRÁCIÓ

A nemzetbiztonsági kockázatok körének meghatározása olykor még a szakmai diskurzusban is jelentős vitákat vált ki. Ismert, hogy az elmúlt évtizedekben a világon mindenütt alkalmazták a nemzetbiztonsági kockázat lehetőségét, mint hivatkozási alapot, amikor a kormányok valamit – sokszor indokolatlanul – el kívántak titkolni a közvélemény elől. Számos alkalommal éri vád az államigazgatást, hogy a nemzetbiztonsági kockázat érve mögé bújik, kerülve az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot. Ettől a jelenségtől függetlenül ugyanakkor valóban nehéz definiálni a nemzetbiztonsági kockázatok körét. Könnyebb néhány esetet felsorolva – példálózó jelleggel – rávilágítani, mi számít annak. A nyilvánvaló körülmények (pl. kémkedés vagy egy terrortámadás) mellett kétségkívül széles tárháza van azon tényezőknél, amelyeket többféleképpen nevezhetünk (kihívások, veszélyeztető tényezők, kockázatok), de közös bennük, hogy valahol a távolban (helyben és/vagy időben) egy olyan esemény/cselekmény/szituáció kialakulását valószínűsíti, amely ellen az arra hivatott szervezeteknek lehetőség szerint megelőző jelleggel fel kell lépnie. Ebből adódóan a nemzetbiztonsági kockázat könnyedén parttalan fogalommá válhat. A kérdés az, hol húzzuk meg a határokat, mekkora valószínűség mentén válik egy múltbeli vagy jövőbeli esemény nemzetbiztonsági kockázattá.

E rövid tanulmány – amely a migráció témájában tervezett egyetemi jegyzet kapcsán végzett kutatás eredménye – azt kívánja bemutatni, hogy mely jelenségeket és folyamatokat tekinthetjük általánosan nemzetbiztonsági kockázatnak, mely elemek merülhetnek fel potenciálisan a magyar állampolgárok nemzetbiztonsági ellenőrzése (a köznyelv szerint „átvilágítása”) során, és ettől mennyiben különbözik a migrációhoz kapcsolódó kockázatok, illetve konkrétan az egyes státuszkérelmezők (pl. menekültstátuszt kérelmező vagy letelepedő külföldi) kapcsán felmerülő nemzetbiztonsági kockázatok köre. Röviden áttekintjük a jogszabályi hátteret és a szakirodalmat, majd elemezzük a

MIGRÁCIÓ

migrációhoz kapcsolódó veszélyeztető tényezőket és kihívásokat, a kérelmet benyújtók háttérében rejlő potenciális veszélyeket.

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (továbbiakban Nbtv.) sem mondja ki egyértelműen, mi minősül nemzetbiztonsági kockázatnak, és erre vonatkozó egyértelmű felsorolás nem létezik (nem is létezhet). A lehetséges biztonsági kockázatokat minden esetben kontextusukban kell értelmezni, majd értékelni, az ún. nemzetbiztonsági helyzetelemzés során. Az elhárító és hírszerző szervek (jelen helyzetben elsősorban az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH), az Információs Hivatal (IH), és a Terrorelhárítási Központ (TEK), valamint a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat (KNBSZ) és részben a Nemzeti Védelmi Szolgálat (NVSZ)) sajátos eszközrendszerük és felhatalmazásuk alapján egy ellenőrző mechanizmus keretében, folyamatosan végzik a nemzetbiztonsági helyzet felülvizsgálatát, értékelését. Ennek célja az államot és a társadalmat, a nemzetet fenyegető veszélyek, fenyegetések, kihívások azonosítása (felderítése), illetve azok aktív intézkedésekkel történő megszüntetése, vagy legalább a negatív hatások csökkentése.⁹

Felmerül a kérdés, miként határozható meg legegyszerűbben általánosságban a nemzetbiztonsági kockázatok köre. Álláspontom szerint az Nbtv-ben a nemzetbiztonsági szolgálatok által felderíteni rendelt, illetve információgyűjtés körébe sorolt tevékenységek tekinthetők olyanoknak, amelyek potenciálisan veszélyt jelenthetnek a nemzetbiztonságra. Természetesen ez a definíció nem pontos, de a törvényi pontok leíró jellege kellően széles ahhoz, hogy az élet számos területét lefedje, így alkalmas

⁹ SZABÓ Károly (2013): Elhárítási alapismeretek In.: Dr. Kobolka István (szerk): Nemzetbiztonsági alapismeretek. Nemzeti Közszolgálati és Tankönyv Kiadó Zrt. Budapest. 166. o.

MIGRÁCIÓ

körülírni a potenciális kihívások körét, amelyekből a kockázatok kialakulhatnak.

Az Információs Hivatal feladat- és hatásköréből kiindulva a nemzetbiztonsági kockázatok körébe tartozik többek között a kül- és biztonságpolitika terén a nemzetközi békét és biztonságot veszélyeztető tényezők megjelenése, a hazánkat és a szövetségesi rendszert veszélyeztető külföldi politikai törekvések, a külföldi titkosszolgálatok Magyarország függetlenségét, politikai, gazdasági vagy más fontos érdekét sértő vagy veszélyeztető tevékenysége, a transznacionális (határokon átnyúló) fenyegetések, mint a terrorizmus, a nemzetközi szervezett bűnözés, a tömegpusztító fegyverek elterjedése, a migrációs folyamatok kockázata, az ország pénzügyi helyzetének veszélyeztetése. A Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat feladat- és hatásköréből kiindulva a nemzetbiztonsági kockázatok körébe tartozik az ország és a szövetségi rendszer elleni katonai fenyegetés, a támadó szándékra utaló törekvések, a kialakuló vagy létező válságövezetek és válságok, azok katonai hatásai, de akár a haditechnikai eszközök jogellenes forgalma is.¹⁰

Az Alkotmányvédelmi Hivatal feladat- és hatásköréből levezethetően nemzetbiztonsági kockázat az idegen titkosszolgálatok magyarországi tevékenysége, a Magyarország függetlenségét, politikai, gazdasági, védelmi vagy más fontos érdekét sértő vagy veszélyeztető külföldi titkosszolgálati törekvések és tevékenységek. Az alkotmányvédelmi tevékenység körébe sorolt jelenségek, mint kockázati tényezők, az alábbiak lehetnek: leplezett törekvések az alkotmányos rend (a törvényes rend), a demokratikus politikai berendezkedés, és a regnáló,

¹⁰ Az Nbvt. és a Nemzetbiztonsági alapismeretek című jegyzet alapján

MIGRÁCIÓ

választásokon nyugvó legitimitással bíró parlament és az annak felelős kormány ellen, ezen törvényes állapot erőszakkal, vagy azzal fenyegetve történő megváltoztatására, a hatalom ilyen módon történő megszerzése, gyakorlása, kizárólagos birtoklása. Ilyen kockázat továbbá a fentieket célzó, de ezen célokat tagadó, nyíltan és legálisan működő csoportok és szervezetek léte. Szintén kockázat lehet a demokratikus értékeket tagadó, egyéb célú szervezetek (pl. destruktív szekták) társadalmi rendet és nyugalmat megzavaró tevékenysége.

A gazdaságbiztonsági jellegű kockázatok (pl. a magyar gazdasági érdekek elleni törekvések, a nemzeti vagyon megkárosítása, a pénzügyi közvetítő rendszer gyengítése) mellett figyelmet érdemel a korrupciós kockázatok azon szintje, amely már képes befolyásolni az állami élet normál működését. A szervezett bűnözés egy adott ponton már nemzetbiztonsági kockázatként merül fel. A migrációhoz hasonlóan – és talán még nyilvánvalóbban – az informatikai biztonság és a kapcsolódó témakörök (kibertér-kibervédelem) jelentik korunk feltörekvő, új, nehezen elhárítható kihívását. Az utóbbi években bizonyossá vált, hogy a kibertérből kiinduló támadások az államok biztonságán túl gazdaságbiztonsági és infrastruktúrákat megbénító hatásaival súlyos kockázattá váltak.¹¹

A terrorizmus, a terrorhálózatok működése és a terrorcselekmények végrehajtása, a terrorszervezetek megtelepedése egy országban, a logisztikai rendszerük és futáraik utaztatása mind nyilvánvaló nemzetbiztonsági kockázat, ezek felderítése alapvetően a Terrorelhárítási Központ (TEK) feladata, ugyanakkor minden rendészeti szerv és a magyar társadalom közös felelőssége és érdeke is egyben. Célszerű

¹¹ SZABÓ: i.m. 174-183. o.

MIGRÁCIÓ

ugyanakkor megjegyezni, hogy a terrorelhárítás és a migráció széles spektrumon találkozhat, mivel a terrorizmus megnyilvánulási formái a jelenleg Európában megtapasztalt robbantásos merényleteken túl egyéb cselekményekben is testet ölhetnek. A migránsok között akár betegségek, lényegében fertőző betegségek, mikroorganizmusok (baktériumok, vírusok) terjesztésével olyan „mozgó fegyvert” lehet létrehozni, amely nem áll meg a határoknál, és a bevándorlással együtt a befogadó társadalomra is kockázatot jelent. A modern bioterrorizmus rendkívül színes eszköztárral rendelkezik, amelyek csoportosítása – azaz a potenciális kockázatok felmérése – lényeges a velük kapcsolatos elhárítási feladatok pontos meghatározása során.¹²

A migráció kapcsán számos szakértő korábban is hangsúlyozta annak lehetőségét, hogy a kialakult migrációs folyosókat és embercsempész csatornákat terroristák is kihasználhatják. Egészen a 2015 őszi párizsi és a 2016 tavaszi brüsszeli támadásokig erre nem igen volt példa. Ma már ismert, a TEK és partnerszolgálati felderítő tevékenységének köszönhetően, hogy számos terrorista bizonyíthatóan a tömeges menekülthullámot használta ki az Európába történő beszivárgásra. A szakirodalom és az elhárítási tapasztalatok alapján a fő veszély a tömeges migrációs hullámon túl a legálisan a kontinensre érkező, vagy már itt született bevándorló háttérű személyek és csoportok részéről érkezet.

Szakmai körökben ugyanakkor részben eltérő nézetek uralkodnak arról, hogy terrorelhárítási szempontból az illegális

¹² KASZNÁR Attila (2012): A bioterrorizmus. Terror&Elhárítás, 2012/2. szám, http://tek.gov.hu/tt_pdf/1.%20%C3%A9vfolyam%20.%20sz%C3%A1m.pdf, 10. o. (letöltés időpontja: 2017. 08.23.)

MIGRÁCIÓ

migrációs hullám, vagy a már bevándoroltak és leszármazottaik jelentik a nagyobb kockázatot. Doktori értekezésemben már rávilágítottam a BND német hírszerző szolgálat nyilvános értékelése alapján, hogy az illegális migráció és a terrorizmus kapcsolata létező, de csekély mértékű, ugyanakkor van évtizedes tapasztalat a nyugati világot érő terror és a bevándorlói háttérű, Európában vagy az Egyesült Államokban élő személyek esetében. A disszertáció következtetése szerint a migráció és a terrorizmus közötti kapcsolatok vizsgálata során az integráció a kulcskérdés.¹³

Az iszlamista háttérű terrorcselekmények túlnyomó többségét nem illegális migránsok követik el, ugyanakkor jellemző a bevándorlói háttér a szülők, nagyszülők esetében, állította Böröcz Miklós jelentős médiavisszhangot kiváltó tanulmányában. A kérdés vizsgálata során rávilágított, hogy a nyugaton elkövetett terrorcselekmények túlnyomó többségét nem illegális migránsok, hanem migráns felmenőkkel rendelkező, nyugati országok állampolgárai, vagy legális migránsok követték el, akik muszlim vallási fanatikusok voltak.¹⁴ Hasonló álláspontot foglalt el Ritecz György és Sallai János is.¹⁵ A kérdéssel elég részletesen

¹³ LAUFER Balázs (2013): A migráció rendvédelmi és nemzetbiztonsági kihívásai, doktori (PhD) értekezés, 107-108.o., illetve a 142-143.o.

¹⁴ BÖRÖCZ Miklós (2014): Az illegális migráció és a terrorizmus közti összefüggések vizsgálata. Terror & Elhárítás 2014/2. szám. 44-83. o. http://tek.gov.hu/tt_pdf/2014/Borocz_Miklos_Az_illegalis_migracio.pdf (letöltés időpontja: 2015.09.08.)

¹⁵ RITECZ György – SALLAI János (2015): A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetőségei, Hanns Seidel Alapítvány. Budapest. 43.o.

MIGRÁCIÓ

foglalkozik dr. Bács Zoltán is, aki a befogadó országokban született, radikalizálódásnak kitett csoportokról ír.¹⁶

Nézetükre Hautzinger Zoltán is reagált, meglátása szerint az illegális migráció és a terrorizmus közötti összefüggés inkább potenciális eshetőség és nem ténykérdés. A szerző szerint a terrorista jellegű, erőszakos cselekmények elkövetői legális migránsok, vagy jog szerint nem is minősülnek külföldinek (már állampolgárságot szereztek).¹⁷ Böröcz egy későbbi, a 2015 őszi migrációs hullám terror hatásait elemző írásában árnyalta, kiegészítette korábbi megállapításait, és jelezte, hogy a tömeges ember-áradatban már könnyedén megbújhattak a visszatérő harcosok, de harmadik országbeli állampolgárok is.¹⁸ Hegyaljai Máttyás a migráció bűnügyi aspektusait számba vevő kiadványban kijelentette, hogy a párizsi és brüsszeli merényletek egyértelműen megmutatták, a terrorizmusnak van kapcsolódása a 2015-ben tapasztalt emberáradathoz. Az általa hivatkozott Europol jelentés szerint konkrét bizonyíték nincs ilyen jellegű kapcsolatra, de azt a jelentés elismeri, hogy néhány esetben a terroristák a migránsok között jutottak be az EU-ba.¹⁹ Hankiss Ágnes egy cikkében részletesen bizonyította, hogy a fent említett és más európai merényletek során az Iszlám Állam (ISIS, DAESH) tudatosan, felderítő, pihentető, logisztikai és akciós

¹⁶ BÁCS Zoltán György (2017): A radikalizáció és a terrorizmus kapcsolata, egyes formái, gondolatok a megelőzés lehetséges perspektíváiról. Nemzetbiztonsági Szemle 2017/1. 20. o.

¹⁷ HAUTZINGER Zoltán: Idegen a büntetőjogban, AndAnn Pécs, 2016. 42.o.

¹⁸ BÖRÖCZ Miklós (2016): A migrációs válság terrorkockázata. Terror & Elhárítás 2016/2. szám. 4-27. o.

http://tek.gov.hu/tt_pdf/2016/Borocz_20170405.pdf (letöltés időpontja: 2017. 07.24.)

¹⁹ HEGYALJAI Máttyás (2016): Migráció, bűnügy, nemzetközi kitekintés, In.: Hautzinger Zoltán (szerk.): A migráció bűnügyi hatásai. MRTT. Budapest. 16.o.

MIGRÁCIÓ

céllal is használta a migráns áradat jellegéből fakadó könnyű fedési lehetőséget.²⁰

Mindkét álláspontot igaznak fogadom el, részben egymást átfedő jelenségekről van szó, részben egymást ki nem záró folyamatokról. Ahogy korábban fogalmaztam, egyetértek a legális migráció okozta kockázatok problematikájával, az integráció hiányából fakadó radikalizáció hosszú távú negatív hatásainak jelenlétével, ugyanakkor titkosszolgálati műveleti szemszögből már a támadások előtt nyilvánvalóvá vált számomra, hogy „az újszerű, 2015-ben Magyarország és a régió esetében jelentkező százezres nagyságrendű illegális migráns folyamában könnyebben vegyül el visszatérő harcos, egyéb terrorista háttérű személy, mivel a hatóságok részéről ilyen tömegben megjelenő migráns érdemi szűrése nehezen valósítható meg. Azaz mára az illegális migráció kiváló lehetőséget biztosít a terrorszervezetek számára, amennyiben aktivistákat, logisztikai háttérrel biztosító személyeket kívánnak bejuttatni Európába.”²¹

A nemzetbiztonsági kockázatok felmérése során azt a körülményt is figyelembe szükséges venni, amire Kasznár Attila világított rá a biztonságtudatosság programja kapcsán készült áttekintő elemzése alapján. Meglátása szerint a kockázatokat főként a Nemzeti Biztonsági Stratégiából tudjuk érdemben levezetni, ugyanakkor fontos észrevétele, hogy az abban szereplő jelenségek egy része hagyományos, míg másik csoportjuk az ún.

²⁰ HANKISS Ágnes (2017): Európai terror – a magányos merénylő legendája, <http://www.hamvasintezet.hu/hu/hirek/hankiss-agnes-irasa-a-magyar-idokban.html> (letöltés időpontja: 2017. 07.24.)

²¹ LAUFER Balázs (2015): A migráció kockázatai és nemzetbiztonsági kezelésük, 92.o. In.: HAUTZINGER Zoltán (szerk.): A migráció és rendészet, MRTT. Budapest.

MIGRÁCIÓ

új kihívások körébe tartozik. Ami mindezt aggasztóvá teszi a biztonsági szektor számára, hogy az új típusú kockázatok felbukkanásának valószínűsége hihetetlen gyorsasággal növekszik. A modern veszélyforrások rendkívüli változatosságot mutatnak a korábban megszokott fenyegetettség típusokhoz képest, változatosságuk és variálhatóságuk indokoltá teszi a velük szembeni fellépés flexibilitását, valamint a biztonsági kérdésekben való komplexebb, átfogóbb ismeretek tudatos és racionális felhasználását.²²

A terrorizmuson túl a migráció illegális és legális formája számos egyéb, nemzetbiztonsági kihívást és kockázatot rejt (ezekről bővebben a következő alfejezetben)

b. A migráció biztonsági kockázatai (általánosságban)

A fent elemzett általános kihívások, kockázatok, valamint a terrorizmus témaköre során hivatkozott szakirodalom részben tartalmazza a migrációból napjainkban megnyilvánuló egyéb kockázatokat. Mára szélesebb szakirodalma van a témának, mint néhány évtizede. Részletesen elemezte mindezt a Póczik Szilveszter – Dunavölgyi Szilveszter szerkesztette könyv²³. A titkosszolgálati válaszokat is igénylő kockázatokat és veszélyeztető tényezőket doktori értekezésemben kíséreltem meg számba venni. Egy 2015. évi tanulmány mindezt röviden és aktualizálva adta közre rávilágítva, hogy egy folyamat eredményeként a 2000-es évektől napjainkig miként volt jelen, és növekedett a migrációból származtatható, vagy ahhoz

²² KASZNÁR Attila (2015): A biztonságtudatosság nemzeti programban történő megjelenítésének fontossága. Terror & Elhárítás 2015/2. szám. http://tek.gov.hu/tt_pdf/2015/Kasznar_Attila20160607.pdf (letöltés időpontja: 2017. 07.24.)

²³ PÓCZIK Szilveszter – DUNAVÖLGYI Szilveszter (2008): Nemzetközi migráció – nemzetközi kockázatok. HVG-ORAC. Budapest.

MIGRÁCIÓ

kapcsolódó kihívás, végül egészen konkrét kockázattá válva.²⁴ Most a főbb elemeket ezen művek alapján vesszem röviden számba.

A közvetlen hatásokkal elsőként a határrendészeti szakterület szembesül. Tömeges menekülthullám esetén a migránsok elhelyezése, étellemezése, az egészségügyi szűrés a rendőrség és a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (BMH) mellett a katasztrófavédelmi szervek beavatkozását is igényelheti. Az embercsempész hálózatok elleni küzdelem a bűnügyi információk szisztematikus, mélységi gyűjtését, a társszervekkel, a szomszédos országok hatóságaival történő megosztását igényli. A határokon átnyúló kockázatok legyőzése közös, összehangolt erőfeszítéseket követel meg a bűnügyi szolgálatok részéről. A szervezett bűnözői csoportok bomlasztása, pontos felderítésük és felszámolásuk olyan rendőri feladat, amelynek sikere nemzetbiztonsági szinten jelentkezik. A sokáig, esetleg korrupciós alapon „állami” támogatást élvező bűnszervezetek kinőhetnek eredeti jellegüket, így bűnügyi úton történő felszámolásuk kiemelt cél. A sikeres embercsempész szervezetek a korrupció révén képesek diszkreditálni a határrendészetet, valamint a bevándorlási hatóságot. Szintén releváns kérdés, amennyiben az EU nyugati tagállamai érzékelik, hogy hazánkon keresztül jelentős migrációs nyomás éri országait, különféle fórumokon jelzik elégedetlenségüket. A külföldi politikai, gazdasági nyomás megelőzése szintén nemzetbiztonsági és nemzetgazdasági érdek.

²⁴ LAUFER Balázs (2015): A migráció kockázatai és nemzetbiztonsági kezelésük 86-91.o. In.: HAUTZINGER Zoltán (szerk.): A migráció és rendészet, MRTT. Budapest.

MIGRÁCIÓ

A magyar-szerb, magyar-horvát határt követő ideiglenes biztonsági határzár (IBH), a határvédelmi rendszer (kerítés és kapcsolódó logisztikai rendszer) mára részben Horvátország és Románia irányába terelte a migrációs útvonalat, bár a 2017. év közepén is jelentősnek mondható a magyar-szerb határszakaszra eső illegális migrációs nyomás, amely ugyanakkor meg sem közelíti a 2015. évi, határrendészeti úton lényegében kezelhetetlen tömegáradatot. A jogi határzár jelentősen erősítette a magyar menekültügyi rendszert. E nélkül, a korábbi években a magyar ellátó rendszer olyan nyomás alá került, amely feszültségekhez, rendkívüli események kirobbanásához vezetett. 2015 szeptemberére menekültügyi válsághelyzet alakult ki, amikor a feszültségek a befogadó állomásokon és a szerb-magyar határtérségen túl az ország teljes területén, és Budapest frekventált pontjain is láthatóvá váltak, továbbá napok alatt elvezettek az EU történetének egyik legsúlyosabb válságához. A szeptember eleji válsághelyzet nyilvánvalóan és egyértelműen rávilágított a migrációból fakadó nemzetbiztonság kockázatokra.

Közvetett nemzetbiztonsági hatásként jelentkezik a radikalizáció: a válságövezetekből érkezők közé potenciálisan megbúvó, visszatérő harcosok és logisztikai támogatóik élményeinek, tapasztalatainak közvetítése és átadása a migráns háttérű, radikalizációra hajlamos fiatal iszlamisták részére. A nyugati társadalmakban kialakult arab, török, perzsa és más ázsiai diaszpórák körében a visszatérők képesek nyugtalanságot kelteni. Az egyes országok nemzetbiztonsági szolgálatait és a többségi társadalom közreműködői jelentős erőket mozgósítanak a másod és harmadgenerációs fiatalok „normális” életbe történő visszavezetésére, azaz a deradikalizációra.

Alkotmányvédelmi kockázatokat okozhat a helyi lakosság (többségi társadalom) radikalizálódása, az idegengyűlölet felerősödése, akár szélsőséges gondolatvilágot tükröző politikai

MIGRÁCIÓ

erők ráépülése a befogadó állomások ellenzőinek mozgalmaira, valamint a többségi társadalom körében a bevándorlás-ellenesség növekedése. A kezdetben demokratikus tiltakozások Európa szerte olykor a szélsőséges erőkhöz való csapódásban végződnek, illetve a politikai nézetkülönbségek a migrációpárti szélsőbaloldali személyek, valamint a bevándorlásellenes szélsőjobboldali személyek közötti erőszakos utcai összecsapásokban öltenek testet. 2015 nyarára Németországban rendszeressé váltak a menekülttáborok elleni támadások, míg Magyarországon a futball-huliganizmushoz sorolható személyek léptek fel erőszakosan a köztereken tartózkodó migránsok ellen. Az alkotmányvédelmi típusú kockázatok, a jobboldali extrémizmust képviselő erők fellépése – paradox módon politikai sikertelenségük következtében – szinte törvényszerűen terrorcselekményekben, vagy egyéb, extrém cselekményekben (rasszista, xenofób indíttatású sorozatgyilkosságok, gyűjtogatások) ölhetnek testet.²⁵

A bevándorló csoportokat többnyire háborús, politikai, szociális okok készítetik vándorlásra. Mivel távoli földrészekről érkeznek Európába, kultúrájukban, értékeikben és szokásrendszerükben elütnek a befogadó közegtől (etnikulturális különbségek). Sokszor vallási identitásuk is markánsan eltérő a befogadó közösségétől. Ezek a különbözőségek ugyanakkor már a nyugati világ és az iszlám világ interakcióját tárgyaló művekben sokszor megjelentek. A muszlimok világképe és történelmi tapasztalata szerint a „keresztések”, a Nyugat vívott a középkortól ádáz harcot

²⁵ BOROSS Zsigmond Attila (2013): Extrémizmus – terrorizmus (, avagy a politikai szélsőség útja a terrorcselekményig Magyarországon).

Terror & Elhárítás. 2013/1. szám

http://tek.gov.hu/tt_pdf/2013/BorossZsigmond_Extremizmus_terrorizmus.pdf
(letöltés időpontja: 2015.09.08.)

MIGRÁCIÓ

a kultúrájuk ellen.²⁶ Szintén érdemes a Közel-Keletről érkező bevándorlók esetében azt is mérlegelni, hogy az amerikai irányítással megkezdett demokrácia-export és jogállam építés, annak kudarca, illetve a nyugati beavatkozások katonai, diplomáciai” mellékhatásai” (korlátozott szuverenitás Afganisztánban, Irakban) mind nyomot hagytak ezekben a társadalmakban. A demokráciaterjesztés és a nagyhatalmak geopolitikai érdekütközése a muszlim világban olyan konfliktus zónák kialakulásához és fennmaradásához vezettek (például Irak, Szíria esetében), amelyek de facto a terrorkockázatok európai növekedésével jártak.²⁷ A kiutazó, majd visszatérő harcosok jelentős kihívás elé állítják az európai elhárító szolgálatokat.

A háborús övezetekből érkezők gyakran sajnálatos módon és kényszerűségből erőszakultúrát is hoznak magukkal (a személyek szocializációjuk alapján a válságövezetekben mindennaposnak és elfogadottnak tekintik a nézetkülönbségek és viták erőszakos feloldását, és ebből következően a befogadói társadalomban olykor a hétköznapokban is hordanak maguknál fegyvernek alkalmas tárgyakat, konfliktusaikat pedig sokszor a származási országban kialakult magatartással kívánják megoldani.) Mindezen körülmények mellett a családi, a baráti és rokoni kapcsolatok eltérő felépítése, működtetése, továbbá a hagyományok tisztelete, megőrzése mind az integráció ellenében és az elkülönülés irányába hatnak.

²⁶ Lásd részletesen TIBI, Bassam (2003): Keresztes háború és dzsiháid, az iszlám és a keresztény világ című művet; Corvina.

²⁷ dr. KASZNÁR Attila – dr. POCSKAI Ákos (2015): A demokráciaterjesztés terroraspektusú kockázatait; Terror & Elhárítás 2015/1. szám, http://tek.gov.hu/tt_pdf/4.%20%C3%A9vfolyam%201.%20sz%C3%A1m.pdf 2.o., (letöltés időpontja: 2017. 08. 23.)

MIGRÁCIÓ

A bevándorló csoportok némelykor (etnikai-vallási-törzsi) konfliktusaikat a befogadó országban is megtartják (a migránsokkal együtt „a konfliktusok migrációja” is megtörténik). A többségi társadalom a konfliktusban nem érdekelt, de elszenvedti azt. Ez a helyzet idegen titkosszolgálatok vagy eltérő etnikai hátterű bűnözői körök érdeklődési terepévé változtathatja a fogadó országot (pl.: kurdok és törökök potenciális ütközése Németországban).

c. A nemzetbiztonsági ellenőrzések során feltárandó kockázati elemek („az átvilágítás” során az egyén kapcsán vizsgált körülmények és tényezők)

Ahhoz, hogy megértsük, hogy a migráns státuszkérelmezők kapcsán mely jelenségek adhatnak okot a nemzetbiztonsági szempontú elutasításra (pl. egy tartózkodási engedély kérelmének megtagadására), fel kellett vázolni a migráció kapcsán felmerülő kockázatok körét (lásd fent). Ahhoz, hogy az egyének, mint a vizsgálat alanyai milyen kockázati tényezőkkel bírhatnak, célszerűnek tartom röviden bemutatni, hogy a magyar állampolgárok, illetve a NATO és EU tagállamok saját állampolgárai esetében mit vizsgálnak az illetékes szolgálatok (egy-egy bizalminak tekinthető munkahely betöltésének kapcsán). Ennek tükrében, az ezt követő – utolsó – alfejezetben válik majd egyértelművé, összehasonlítva az itt leírtakkal, hogy miben is különbözik ettől a migráns státuszkérelmezők „szűrése”.

ca. A NATO és EU előírások főbb elemei

A NATO Biztonsági Szabályzata és a NATO Személyi Biztonsági Direktíva²⁸ előírásokat fogalmaz meg a bizalmi állásokba kerülő személyek, és/vagy a minősített adattal dolgozók

²⁸ C-M(2002)49; AC/35-D/2000

MIGRÁCIÓ

vonatkozásában (a minősített adathoz való hozzáféréshez szükséges személyi biztonsággal kapcsolatban). Az ún. személyi biztonsági tanúsítványhoz kötött beosztások meghatározásáért a tagországok, illetve a NATO vezetői felelnek, míg a biztonsági átvilágítás lefolytatásáért az adott tagállamok, illetve az adott tagállamokban az erre kijelölt hatóságok, többnyire nemzetbiztonsági szolgálatok.

A NATO által felállított biztonsági kritériumrendszer főbb elemei (körülmények, amelyek biztonsági problémákat generálhatnak, ide értve a személyen túl annak kapcsolatait, hozzátartozóit, vele együtt élőket, stb.): a kémkedés, hazaárulás, hűtlenség, terrorista cselekmény, vagy ezekben egyéb részvétel, a fentieket célul kitűző külföldi szervezetek vagy egyéb, veszélyt jelentő szervezetekkel való nem engedélyezett vagy eltitkolt kapcsolat; jelenlegi vagy múltbeli tagság olyan szervezetben, amely a tagországok kormányait kívánta megdönteni, vagy a jelölt ilyen szervezetet támogatott; valótlan állított a kitöltött kérdőívben vagy a meghallgatása során; büntetett előélet, súlyos alkohol-és/vagy droproblémák, elrejtett (illegális-vagy megmagyarázhatatlan) bevételek; zsarolás veszélye magatartásából fakadóan; a biztonsági előírások súlyos, szándékos, vagy ismétlődő megszegése; olyan kapcsolatrendszer, amelyen keresztül külföldi titkosszolgálatok befolyása alá kerülhet. Az ellenőrzések rendszerének kiépítése során egyébként elvárás a NATO részéről, hogy a tagállam képes legyen a fenti biztonsági kockázat valamelyikének felmerülése esetén a már meglévő hozzáférési jogosultságot felülvizsgálni, azaz létezik egyfajta folyamatos értékelési követelmény is.

A fenti kockázati kör egyénre vetített értékelése során ugyanakkor mindig fel kell mérni az adott kockázati elemet erősítő, illetve gyengítő tényezőket. Például nem mindegy, hogy egy kompromittálásra alkalmas szexuális magatartás csak

MIGRÁCIÓ

kamasz korban, elvétele, a személyiség kialakulatlansága kapcsán következett be, vagy a jelenben is tart, és jellege alapján alkalmas az adott személy hitelességét és tekintélyét csorbítani nyilvánosságra kerülése esetén (akár abban az esetben is, ha azt a jelölt a kérdőívben vagy meghallgatásán nem titkolta).

cb. A magyar szakirodalom elemzése

Az Nbtv. részletesen szabályozza az ún. nemzetbiztonsági ellenőrzés jogintézményének alapjait, célját, eljárásrendjét, a szükséges garanciális elemeket és egyéb fontos körülményeket, az ellenőrzés eredményének panasz úton történő vitatását. Néhány rövid kitétel a törvényből itt elegendő: „68. § (1) A nemzetbiztonsági szolgálatok által végzett nemzetbiztonsági ellenőrzés célja annak vizsgálata, hogy az állami élet és a nemzetgazdaság jogszerű működéséhez szükséges, valamint – amennyiben indokolt – a nemzetközi kötelezettségvállalásokból fakadó biztonsági feltételekkel összefüggésben, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személlyel kapcsolatosan nemzetbiztonsági kockázat megállapítható-e. (2) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személlyel kapcsolatosan nemzetbiztonsági kockázat áll fenn, ha olyan körülmény áll fenn, ami miatt a) nem alkalmas a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony törvényes, illetéktelen befolyástól mentes ellátására, vagy ha b) személyével szemben olyan körülmény áll fenn, amely sérti vagy veszélyezteti a minősített adat védelméhez fűződő érdeket.”

MIGRÁCIÓ

A nemzetbiztonsági ellenőrzés során az alábbi kockázati elemek érdemelnek elsősorban figyelmet (az erről szóló egyetemi jegyzet alapján):²⁹

1. Fontos körülmény, hogy a személy direkt kockázati helyzetben van, vagy indirekt, azaz tudatában van annak, hogy zsarolható, vagy például jóhiszemű, de fecsegő, és ezáltal veszélyezteti a rá bízott kiemelt információkat.
2. A hazához, a magyar nemzeti értékekhez, az alkotmányos rendhez való hűség hiánya, hiszen ezen helyzetben megkérdőjelezhető azon érzelmi kötődés, amely a titoktartásnak is az egyik alapja. Szintén kockázati tényező lehet a külföldi befolyás, amennyiben külföldi állampolgárok vagy szervezetek az ellenőrzöttel olyan kapcsolatban állnak, amely alapján cselekedeteiben befolyásolhatóvá válik. A fenti két kockázati elemhez kötődő további biztonsági probléma forrása lehet, ha az ellenőrzött kapcsán kimutatható, hogy egy más államhoz lojális, egy idegen államot részesít előnyben. Bár kellő körültekintést igényel az ellenőrzést végzők részéről, de akár a személyes viselkedésben rejlő torzulások, az ellenőrzött személy életmódja, életvitele is vezethet kockázati tényező megállapításához.
3. A pénzügyi helyzetben rejlő kockázatokról akkor beszélhetünk, ha a bizalmas munkakörbe kerülő személy anyagi gondokkal küzd, saját hibájából, vagy önhibáján kívül anyagilag kiszolgáltatott másoknak, ezáltal befolyásolhatóvá válik. Amennyiben hivatalos-legális pénzügyi helyzete kedvezőtlen, és ennek ellenére az ellenőrzött személy „nagy lábon él”, vélelmezhető, hogy rejtett (törvényesen szerzett, de eltitkolt, vagy akár illegális

²⁹ SZABÓ: i. m. 182-186.o.

MIGRÁCIÓ

úton szerzett) bevételekből teremti meg egzisztenciáját. Az ellenőrzött személy megmagyarázhatatlan jómódja szintén alaposan vizsgálendő.

4. A szenvedélybetegségek és személyiségbeli zavarok szintén elvezethetnek kockázati tényező megállapításához. Aki szexuális magatartása során a társadalmi normákban elfogadottn túl aberrációt mutat, vélhetően ennek valamilyen pszichikai síkú eredőjével rendelkezik. Még a kérdés nyílt, vagy a biztonsági kérdőívben történő felvállalása esetén is felmerül az egyén kiszolgáltatottsága, annak eltitkolása esetén a zsarolhatóság egyértelműen kockázati tényezőként értékelhető. Az alkoholfogyasztás súlyos függőség esetén olyan torzulásokat képes okozni, amelyek akár lehetetlenné teszik a minősített adat védelmére vonatkozó követelmény teljesítését. A drogfogyasztás, a kábítószerrel való visszaélés, a függőség kialakulása vizsgálendő. Egy füves cigaretta évekkel korábbi kipróbálása vélhetően nincs érdemi befolyással egy személy biztonsági helyzetére, míg például a herointól való súlyos függőség nyilvánvalóan alkalmatlanná teszi az ellenőrzöttet az ellenőrzésre kötelezett munkakör betöltésére.³⁰
5. Számos egyéb, pontosan nem definiálható élethelyzet alakulhat ki, amely elvezet a kockázati tényező megállapításáig. Ilyen lehet, ha valaki főállása mellett más kereső foglalkozással rendelkezik, de a két munkakör ellátása összeférhetetlenséget eredményez, vagy az egyik munkaköréből keletkező szenzitív információkkal képes a másik munkakörében jогtalan előnyöket elérni.

³⁰ SZABÓ: i.m. 186.o.

MIGRÁCIÓ

6. A bűncselekmény elkövetése olyan körülmény, amely általában több oldalról kivizsgálandó, hiszen nem mindegy, hogy az milyen súlyú, a távoli múltban történt-e, ismétlődött-e, szándékos cselekmény által valósult-e meg, vagy akaratlan, figyelmetlen magatartás váltotta ki.

Ahhoz, hogy a fenti kockázati tényezők kialakulását megakadályozza valaki, fontos, hogy biztonság tudatosan éljen, kerülje a nem kívánt helyzeteket. A magyar társadalom biztonság tudatosságának fejlesztése így kiemelt nemzeti érdek. Az élet szinte minden területén szükséges ezen szemléletmód elsajátítása. Amennyiben ezt már korán, az iskolai szocializáció alatt megkezdi a magyar államigazgatás, különösen a rendészeti szervek, a terrorelhárítás, valamint a nemzetbiztonsági szolgálatok, akkor könnyebb a későbbiekben kialakuló kihívásokat együtt az érintettekkel kezelni, a kockázati tényezőket a minimumra csökkenteni.³¹

d. a migráns státuszkérelmezők szűrése során értékelt kockázati elemek (eltérések a magyar nemzetbiztonsági ellenőrzés során vizsgált kockázatoktól)

Az Nbtv. 5. § g) szerint „az Alkotmányvédelmi Hivatal végzi a letelepedett jogállást igazoló okmányt kérelmező, továbbá a menekültkénti elismerését kérő, illetőleg a magyar állampolgárságért folyamodó, valamint – az állami függetlenség és a törvényes rend védelméhez kötődően – a vízumkérelmet benyújtott személyek ellenőrzését és az ezzel kapcsolatos feladatokat.”

³¹ KASZNÁR Attila „A biztonság tudatosság nemzeti programban történő megjelenítésének fontossága” című műből levonható következtetés.

MIGRÁCIÓ

Felmerülhet a kérdés, hogy milyen háttere, alapja van a nemzetbiztonsági szolgálat ez irányú feladatainak, és miért a migráns státuszkérelmezőket emeli ki az Nbtv.? A Magyarországra érkező külföldiek potenciális veszélyt jelenthetnek az országra nézve, amennyiben olyan szándékkal érkeznek, amely fenyegeti a társadalom, az egyének, az intézmények normál működését, azaz a törvényes rendet. Kis számban, de előfordulhat, hogy a turisták vagy bevándorlók között egy ország hírszerzésének ügynökei, vagy akár hírszerző tisztjei, vezetői, akár magas rangú politikusainak tanácsadói, befolyásos személyei húzódnak meg. Egyre gyakoribb, hogy a magánszféra, egy-egy vállalat fizetett hírszerzői próbálnak meg olyan védett információkhoz jutni, melyek az ország számára később gazdasági kárként, versenyhátrányként jelentkeznek, ugyanis „az információ vagyonban mérhető értéket képes generálni”³². Olykor ismeretlen háttérű, vagy a médiából is ismert szélhámosok, nemzetközi körözés alatt álló személyek kísérelnek meg egy országban tartózkodási joghoz jutni, akár letelepedni. A legnagyobb veszélyt mégis az jelenti, ha a bevándorlók némelyike terrorszervezet tagja vagy megbízottja, és terrorcselekmény elkövetésére készül, vagy ahhoz logisztikai támogatást nyújt. Kiemelt kockázatot jelent a nemzetbiztonságra, ha a terrorszervezetnek sikerül alvó sejtet kiépítenie az ország területén. A többi európai állam példáján láthatjuk, e scenáriót nem a fantázia szülte, mára realitás, s megoldandó feladat is egyben.³³

³² JASENSZKY Nándor (2015): Adatszerzés - Információhasznosulás - Biztonságtudatos vállalati kultúra. In: Szamos Tamás (szerk.): A nyílt információgyűjtés fejlődő területei. Belügyi Tudományos Tanács. 55. o.

³³ Lásd LAUFER doktori (PhD) értekezés 73.o.

MIGRÁCIÓ

Az Nbtv. 5.§ g) szerint a korábbi Nemzetbiztonsági Hivatal (NBH) végezte a bevándorló, a menekült státuszért és a magyar állampolgárságért folyamodó, valamint – az állami szuverenitás és az alkotmányos rend védelméhez kötődően – a vízumkérelmet benyújtott személyek ellenőrzését és az ezzel kapcsolatos feladatokat. A nemzetbiztonsági vonatkozású jogszabályok kommentárja szerint az NBH e feladatkörében azt vizsgálta, hogy a fenti státuszkategóriákat kérelmezőknek az ország területére történő beutazása, illetve tartózkodása, valamint az állampolgárság elnyerése jelentett-e veszélyt az alkotmányos rendre, illetve sértette-e az ország szuverenitását.³⁴

A kommentár szerzői e szakasz kapcsolódó jellegéről értekeznek. Ez azt jelenti, hogy a nevesített nemzetbiztonsági szolgálatnak (NBH, később AH) a feladat végrehajtása az Nbtv.5.§-ban megfogalmazott más feladataihoz kapcsolódik, így különösen a kémelhárítási feladatokhoz, a terrorelhárításhoz, a szélsőséges csoportok, szervezetek és a nemzetközi szervezett bűnözés magyarországi bázisainak kiépítéséhez. A törvényalkotó taxatívén kiemelt egy személyi kört, ahol a veszélyeztettség súlyozottan jelenhet meg.³⁵

A migránsok nemzetbiztonsági szempontból való előzetes szűrésének célja ugyanakkor nemcsak a bevándorlók ellenőrzése, az, hogy megelőzhető vagy megakadályozható legyen az országra veszélyes személyek beutazása, itt

³⁴ DEZSŐ Lajos – HAJAS Gábor (1997): A nemzetbiztonsági tevékenységre vonatkozó jogszabályok – Kommentár a gyakorlat számára. HVG-ORAC Lap- és könyvkiadó. Budapest.

³⁵ DEZSŐ – HAJAS: i.m. 65.o.

MIGRÁCIÓ

tartózkodása, hanem egyúttal a migráció aktuális tendenciáinak feltérképezése.³⁶

A migrációs jellegű ellenőrzés formális, hatósági alapeljáráshoz kapcsolódó eljárásként jelenik meg, amelyben a rendészeti szervek véleményezőként vagy szakhatóságként járnak el.

A migrációs tárgyú törvények és végrehajtási rendeletei alapján:

- a. az AH és a TEK véleményező szervként közreműködik egyes vízumeljárásokban, a tartózkodási engedély, valamint a honosítási eljárásokban,
- b. az AH és a TEK szakhatóságként jár el a menekültügyi, letelepedési és hontalansági eljárásokban.³⁷

Egyes migrációs eljárásokban az ORFK, mint a közbiztonsági véleményt adó szerv jelenik meg, de jelen tanulmány a nemzetbiztonsági kockázatok szempontjából vizsgálja a témát, így az AH és a TEK eljárásaira fókuszál.

Mivel az AH össz-nemzetbiztonsági véleményt vagy szakhatósági állásfoglalást ad, bár az eljárások során a szolgálat saját adataira támaszkodik alapvetően, ugyanakkor az Nbtv. más előírásai alapján minden esetben egyeztet a társszolgálatokkal (adatot egyeztet és releváns találat esetén információt kér), vagyis az Információs Hivatallal és a Katonai Nemzetbiztonsági

³⁶ KATONA Béla – GYÖMBÉR László (2004): A Nemzetbiztonsági Hivatal feladatai a migráció biztonsági kockázatainak felderítésében, és elhárításában, együttműködési kérdések az uniós integráció tükrében, Pécsi Határőr Tudományos Közlemények III., Pécs, 2004. (Elektronikus úton, <http://www.pecshor.hu/periodika/2004/Katona.pdf> (letöltés időpontja: 2017. 07. 30.))

³⁷ Részletesen lásd LAUFER Balázs doktori (PhD) értekezés Nemzetbiztonsági szűrés a legális migráció terén fejezetében, illetve HAUTZINGER Zoltán Idegen a büntetőjogban című művének Nemzetbiztonsági érdek védelme az idegenjogban című fejezetében

MIGRÁCIÓ

Szolgálattal. A társszolgálatok jelzéseit, kiemelten az elutasító állásfoglalásukat érvényesíti a kérelmező kapcsán az alapeljáró (BMH vagy állampolgársági esetekben 2017. január 1-től a kormányhivatal) hatóság felé.

A nemzetbiztonsági szempontú vélemény esetén az alapeljáró hatóságnak azt nem kell kötelező érvénnyel figyelembe vennie. Azaz mérlegelnie szükséges, de az alapeljáró szerv dönthet másként (azaz például az AH nemzetbiztonsági szempontból elutasító véleményt ad, de a BMH-nak nem feltétlenül szükséges a kérelmet elutasítania, azonban ennek felelősségét így de facto magára veszi).

A rendészeti szervek migrációs eljárásokban szakhatóságként olyan ún. szakhatósági állásfoglalást (végzést) küldenek az alapeljáró hatóságnak (BMH), amelynek során utóbbinak nincs mérlegelési lehetősége. Amennyiben például a TEK terrorelhárítási szempontú kockázatokat derített fel egy menedékjogi kérelmező kapcsán, vagy az AH kémelhárítási jellegű kockázatokat érzékelt, és ezt szakhatósági állásfoglalásában rögzítette, akkor a kérelmet a BMH-nak el kell utasítania. A menedékjogról szóló törvény 8.§ (4) szerint ugyanis nem lehet menekültként elismerni azt a külföldit, akinek Magyarország területén való tartózkodása a nemzetbiztonságot veszélyezteti.³⁸

Külföldi személy Magyarországon, mint státuszkérelmező esetében általános érvénnyel kockázatnak tekinthető az Nbtv-

³⁸ A menedékjogról szóló törvény 15.§ b) alapján oltalmazottként sem lehet elismerni azt a külföldit, akinek Magyarország területén való tartózkodása a nemzetbiztonságot sérti. A törvény 21.§ b) szerint menedékesként nem lehet elismerni azt a külföldit, akinek Magyarország területén való tartózkodása nemzetbiztonsági érdeket sért.

MIGRÁCIÓ

ben meghatározott feladatkörökben meglévő érintettsége (így hírszerző tevékenység, az ország pénzügyi, gazdasági biztonságát veszélyeztető tevékenységek, a drog- és az illegális fegyverkereskedelemben való részvétel, a törvényes rend megdöntését vagy megzavarását kilátásba helyező, vagy azt előidéző szervezethez való tartozás, annak támogatása stb. A vízumkiadás speciális eseteire vonatkozó egyik norma³⁹ fogalmaz meg hasonló, általános, nemzetbiztonsági érdek védelme szempontjából számba veendő esetköröket. A hivatkozott együttes rendelet 1.§ (2) szerint a vízumkérelem elbírálása a közbiztonság és a nemzetbiztonság védelme, valamint a Vízumkódexben meghatározottak szerint a migrációs kockázatértékelés, a visszaélések és csalások megelőzése és kiszűrése érdekében akkor igényel különös körültekintést, ha egy adott országból érkező vízumkérelmezők vagy a vízumkérelmezők meghatározott csoportja körében felmerül annak a megalapozott lehetősége, hogy olyan személy is vízumot kérelmezhet,

- a) aki Magyarország szuverenitását, területi épségét, politikai, gazdasági, honvédelmi vagy más fontos nemzeti érdekét veszélyeztető tevékenységet fejtene ki,
- b) aki Magyarország gazdasági, tudományos-technikai, pénzügyi biztonságát veszélyeztető tevékenységet folytatna,
- c) akinek a tevékenysége összefüggésbe hozható szervezett bűnözői csoportokkal, kábítószer-kereskedelemmel,

³⁹ 29/2010. (V. 12.) IRM-KÜM-PTNM együttes rendelet a három hónapot meg nem haladó tartózkodásra jogosító vízum kiadását megelőző kötelező egyeztetés eseteiről

MIGRÁCIÓ

fegyverkereskedelemmel, embercsempészettel vagy emberkereskedelemmel,

d) akinek a valós szándéka terrorcselekmény vagy terrorizmus finanszírozása bűncselekmény elkövetésére irányul,

e) akinek vízumkérelme alapján folytatott eljárás keretében a személyes meghallgatása alkalmával kormányzati döntéseket megalapozó, külföldi eredetű információk szerezhetőek meg,

f) aki közreműködik haditechnikai eszköz vagy szolgáltatás, illetve kettős felhasználású termék vagy nemzetközileg ellenőrzött termékek és technológiák jogellenes forgalmazásában,

g) aki a vízumkérelem megalapozása céljából hamis vagy hamisított dokumentumot csatolna, hamis adatot közölne vagy a kiadott vízumokmányt meghamisítaná,

h) aki a kérelmezett vízumot céljával ellentétes módon kívánja felhasználni, vagy

i) aki a vízumban foglalt tartózkodási időt meghaladóan tartózkodna Magyarország vagy más schengeni állam területén.

A h) és i) pontok nem tartoznak a nemzetbiztonsági kockázatok körébe, kizárólag idegenrendészeti, közbiztonsági kérdések. Az a)-g) esetében ugyanakkor további értékelést igényel, hogy az abban való érintettség milyen fokú, miképpen hozható a kérelmező összefüggésbe a fenti példák alapján embercsempészettel vagy például emberkereskedelemmel. (Tudott róla, de nem akadályozta meg, bár módjában állt, vagy logisztikai támogatást nyújtott anyagi haszonszerzés céljából, bár később a rendőrséget értesítette, vagy vezető szereplő volt országhatárokon átívelő szervezett embercsempész csoportban. A véleményező rendészeti szerv egyedi értékelése, az összes

MIGRÁCIÓ

körülmény figyelembevételével zajló eljárás tudja megállapítani, hogy nemzetbiztonsági (vagy terrorelhárítási okból) szükséges-e az elutasító állásfoglalás kiadása.)

Összességében, jelen tanulmány első felében a nemzetbiztonsági kockázatokat általánosságban leíró jelenségekhez *(a) alfejezet)* való kötődés, valamint az együttes rendeletben felsorolt esetek (kivétel h) és i) pontok) megalapozzák adott státuszkérellem nemzetbiztonsági szempontú elutasítását. Szintén általában a státuszkérelmek elutasítását jelentik a migrációhoz kapcsolódó általános kockázatok *(b) alfejezet)* részben feltüntetett cselekményekben való aktív, tudatos részvétel: szervezett bűnözői csoportokban történő tagság, határokon átnyúló szervezett bűnözői tevékenységben való részvétel, kiemelten a csempésztevékenység. Egyértelműen elutasító ok, amennyiben egy státuszkérelmező szervezetten embercsempésztést követett el/követ el, kimutatható kapcsolatban áll embercsempészekkel, ezen körülmény pedig nem pusztán titkosszolgálati feltételezéseken alapul, hanem olyan, műveleti úton beszerzett információkon, amelyek alapján a kockázatos élethelyzet a szolgálat számára immár megalapozottan feltételezhető. (Ekkor a szállított személyek és a csempészek legfőbb törekvése, hogy kivonják magukat az állami fennhatóság, kontroll, így a nemzetbiztonsági ellenőrzés és közbiztonság javítását célzó

MIGRÁCIÓ

rendőri intézkedések alól.)⁴⁰ Az Nbtv. 2016. július 17-től kibővült az 5. § p) ponttal, amelynek alapján az illegális migráció elleni fellépés az AH feladatkörébe (is) került. A mennyiség és a minőség dilemmája kerül itt felszínre: míg főszabály szerint közrendi, közbiztonsági kihívásról beszélünk, súlyosabb esetei (szervezetten, hosszabb ideje, jelentős vagyont felhalmozva, azt korrupcióra fordítva) már nemzetbiztonsági kockázati szintet érnek el. (Ilyen kérdés a kábítószer-kereskedelem is. Alapvetően rendőri feladat, ugyanakkor nagy mennyiségű kábítószer piacra terítése már nemzetbiztonsági kérdés is. Az élet több területén látható, hogy egy kockázat egyszerre jelentkezhethet közbiztonsági és nemzetbiztonsági szinten.)

⁴⁰ Felvázolható egy elvi menete a külföldi személy kapcsán potenciálisan meglévő kockázatok kimutatásának: e szerint a nemzetbiztonsági kockázat megállapításának egyik jellegzetessége, hogy a jövőre irányul, így bizonyosság jellemzően nem áll a nemzetbiztonsági szervek rendelkezésére. A rendészeti szerveknek, így a TEK-nek és az AH-nak is a jelenleg rendelkezésre álló információkból kell következtetést levonniuk. Ezért az ellenőrzést végző szervnek a lehető legteljesebb körű információgyűjtést kell végrehajtania, sajnos jellemzően rövid – néhány napos – határidővel. Ez azt jelenti, hogy az adattári ellenőrzésen túl indokolt esetben a kérelmező titkosszolgálat általi meghallgatása is célszerű, továbbá a lehető legtöbb esetben mára az OSINT információk is megkerülhetetlenek (akár mélyebb, social engineering szintű, a kérelmező kapcsolati hálóját és érdeklődési köreit is jobban bemutató). Az Nbtv. alapján a kérelmezők háttérének felderítése akár célzott műveleti ellenőrzés keretében is megvalósulhat, amely már olykor a különleges titkosszolgálati eszközök és módszerek bevezetését is magával hozhatja. Nem szükséges minden eszközt bevetni, de fontos cél, hogy az információk kellően feltártak legyenek. Alkalmask legyen arra, hogy a szolgálat értékelői következtetéseket tudjanak levonni. (Pl. egy információ töredék arról, hogy a kérelmező ellen nyomozás indult 9-10 éve történt embercsempész ügyben, nem alapozhat meg elutasítást. Ennek feltárása ugyanakkor, amely megmutatja, hogy milyen ítélet született az ügyben, már további következtetések levonására alkalmas.

MIGRÁCIÓ

Szintén kockázati elem lehet a radikális nézetrendszer, korábban a szélsőbaloldali ideológiák, vagy napjainkban az iszlám radikalizáció, a vallási tanok európai értékrenddel egyértelműen ütköző interpretálásának olyan mértéke, amely alkalmas akár a többi bevándorló háttérű személy radikalizálására, amely a terrorizmus előszobája lehet. Szintén kockázati elem, amennyiben az eljáró rendészeti szerv – ez esetben általában a TEK – feltárja, hogy a kérelmező kiutazó/visszatérő harcos olyan régióból, amely alapján az ISIS-hez köthető, vagy egyéb fundamentalista ideológián nyugvó szervezet, csoport tagja, támogatója. Szintén kockázati körülménynek tekinthető, ha egy kérelmező emberkereskedelmi tevékenységben volt elkövetőként érintett, bár ennek alapos körüljárása sem maradhat el.

A Magyarország, vagy a szövetségi rendszer elleni kémkedés, a hírszerző tevékenység, vagy az azt támogató egyéb magatartás szintén megalapozza a nemzetbiztonsági szempontú elutasítást, bár ennek vizsgálata időben általában jóval túlmutat az eljárás határidején.

Figyelmet érdemel, hogy minden tett kontextusában és akár társadalmi visszhangjában ítéltető meg. Így akár egy „egyszerű” képes támadás, vagy egy szexuális erőszak-támadás is a helyi közvéleményben, vagy a média által felnagyítva olyan szintet ér el, amely már igényli annak nemzetbiztonsági szinten történő figyelemmel kísérését, akár a kérelmező nemzetbiztonsági okokból történő elutasítását is. Kockázatot jelenhet, bár nem feltétlenül nemzetbiztonsági szempontból, ha valaki származási helyéről olyan erőszakultúrát hozott magával, amely alapján erősen vélelmezhető, hogy komoly ütközései lesznek a befogadó közeggel. Alapesetben nemzetbiztonsági szempontból nem releváns kriminális esetek nem alapozhatják meg a nemzetbiztonsági kockázat kimondását. Mégis, egy státuszkérelmező esetében, amennyiben ilyen közbiztonsági jellegű kockázatok merülnek fel, és emellett például etnikai alapú

MIGRÁCIÓ

gyűlölet is kimutatható (pl. egy másik törzs vagy népcsoport iránt), a két tényező felerősítheti egymást. Azaz több, jelentéktelennek tűnő jel alapján a szolgálatok levonhatnak olyan értékelt, aggregált következtetést, hogy el kell utasítani egy személy kérelmét. Az alábbi, a kérelem elutasítását erősítő, tipikus, a migráció terén tapasztalt jelenségekről beszélhetünk: a magyar hivatalos személy elleni erőszak, pszichológiai problémák, nemi erőszak, egyéb szexuális deviancia, hozzátartozója, közeli ismerőse már nemzetbiztonsági okokból elutasításra került, külföldi hatóság-bíróság ítélete (például más EU tagállamban elítélték embercsempészésért), külföldi partnerszolgálati információk, SIS jelzés-körözés, terrorszervezet szimpatizánsa, a hatóságok, így az eljáró szolgálat tudatos megtevésvetése, fegyveres képzettség, katonai tudás, emberölésben való részvétel, konspiratív magatartás, együttműködési készség teljes hiánya.

Az okmánybiztonság veszélyeztetése, az okmányhamisításban való részvétel kiemelten megalapozza a migráns státuszkérelmének elutasítását. Hamis vagy hamisított okmányokkal akár teljesen új identitás is szerezhető, amely megfelelő alapot ad mind a terrorszervezeteknek, mind a fegyveres árucsempész csoportoknak, illetve hatalmas lehetőséget ad ellenérdekelt titkosszolgálatok kezébe. Az okmánybiztonság fenntartása, mérése és a sebezhető pontok megállapítása a legkritikusabb titkosszolgálati feladatok egyike.

Szintén kockázati tényezőt állapíthat meg az eljáró nemzetbiztonsági szolgálat, amennyiben a kérelmező korábban, vagy jelenleg is részt vesz ún. legalizációs bűncselekményekben, amelyek a migráció kísérőjelenségei. Így a névházasságok szervezői, a magyar állampolgárság megszerzése során arra jogosulatlanok részére történő megszerzésben való segítő tevékenység, az ebben érintett magyar tisztviselők korrumpálása

MIGRÁCIÓ

is megalapozhatja a nemzetbiztonsági szempontból elutasító állásfoglalás kiadását.

A vízumokkal történő visszaélések (utazási irodák, felsőoktatási intézmények, tudományos konferenciák, gyógykezelések) a legális látszatot keltő illegális migráció kifinomult formáját képezik. Tanulási, gyógykezelési és turisztikai célú beutazás lehetőségének megteremtése illegális migrációs célból olyan kihívást jelent a befogadó állam számára, amelynek kezelése a konzuli hálózat munkájának színvonalától is függ.

Nézzük röviden, a nemzetbiztonsági ellenőrzésre kötelezett beosztásokban jelzett potenciális kockázati tényezők (*c alfejezet*) miként jelentkezhetnek a migráció terén:

A zsarolhatóság a migráció terén nem releváns kockázati elem, és a fecsegés sem olyan elem, amelyet vizsgálni lenne célszerű (értelmetlen). A magyar nemzeti értékekhez, az alkotmányos rendhez való hűség vizsgálata a letelepedési eljárás során akár vizsgálható is, értelmet a honosítás során nyer. Ekkor már elvárható a kérelmezőtől, hogy érzelmileg is kötődjön az országhoz, amelynek polgára szeretne lenni. Ennek hiánya azonban nem jelentheti feltétlenül a kérelem elutasítását. Szintén nem kockázati elem migráns státuszkérelmező esetében, ha lojális más államhoz is. Pénzügyi helyzetéből fakadó kockázat sem mérvadó ezen eljárások során.

A szenvedélybetegségek és személyiségbeli zavarok ugyanakkor a migráns kérelmezők esetén is elvezethetnek kockázati tényező megállapításához. Itt főként a szexualitásról vallott eltérő nézetek, szokások, és az ebből fakadó konfliktusok emelhetők ki.

MIGRÁCIÓ

A nemzetbiztonsági kockázatok értékelése során több tényezőt szükséges vizsgálni:

- időbeliség: ha a kérelmező tettét (ami lehet bűncselekmény, egyéb cselekmény) jóval korábban, 10-20 évvel ezelőtt követte el, az kisebb súllyal esik latba, mintha azt az értékelés időpontjához közel követte volna el.
- ismétlődés: részben az időbeliséghez köthető az adott cselekmény ismétlődő (vagy folytatólagos) jellege, súlyosabban minősül, ha a nemzetbiztonsági szempontból releváns cselekményt a kérelmező rendszeresen elköveti, elkövette
- cselekmény súlya: egy kisebb súlyú bűncselekmény (gyűlöletbeszéd, egy egyszeri, egy főt, közeli hozzátartozót segítő embercsempészás) nem jelent önmagában elutasítást, míg egy súlyosabb bűncselekmény (népirtás, háborús bűncselekmények) egyéb körülményektől függetlenül is nemzetbiztonsági kockázatot jelent, ilyen kérelmező nem kap státuszt
- ellenőrzöttség/megerősítettség: több forrásból, vagy több, már ellenőrzött forrásból származó információ nagyobb súllyal érvényesül, mint egy egyoldalú, meg nem erősített információ, vagy nem kompetens forrástól származó információ

Összefoglalóan: a fenti széles spektrum azt mutatja, hogy a nemzetbiztonsági kockázat egyértelműen nem definiálható. A releváns információkat önmagukban is vizsgálni és értékelni kell, ugyanakkor együttesen is, azok összefüggéseit vizsgálva. A nemzetbiztonsági szempontú biztonsági kockázati tényezők

MIGRÁCIÓ

megállapításaikor nem használhatóak sablonok, az összes körülmény feltárására szükséges törekedni, minden kérelmezőt és kapcsolatrendszerét, élethelyzetét, múltját és potenciális törekvéseit egyedileg kell értékelni.⁴¹

Látható, hogy a nemzetbiztonsági kockázatok köre a migráció terén alapvetően más jellegű, mint a biztonsági célú átvilágítások során. Van közös halmaz (az emberiség elleni bűncselekmények, terrorizmus, hírszerző tevékenység-kémkedés), ugyanakkor ezen eljárások célja alapvetően más.

A nemzetbiztonsági ellenőrzés célja lényegében a beosztásra jelölt megbízhatóságának, intaktságának felmérése, illetve az élethelyzetéből, személyiségéből és kapcsolati köréből származó kihívások, majd szűkebb értelemben a kockázatok felmérése.

A migráns kérelmezők esetében a cél, hogy Magyarország területére ne lépjen be, vagy ne tartózkodjon, ne telepedjen le az országban (és az EU területén) olyan külföldi személy, aki veszélyezteti az ország belső biztonságát, törvényes rendjét, függetlenségét. A külföldi státuszkérelmezők háttérének és céljainak felderítése során a személyükből és kapcsolati körükből fakadó releváns jelek mellett körültekintően kell eljárni, ezért a szűrést végzőknek ismerniük kell az alapvető geopolitikai, nemzetközi politikai folyamatokat, valamint kiemelten tanulmányozniuk szükséges az egyes régiók és főként a válságterületek, konfliktus zónák helyzetét, az abban résztvevő szervezetek, csoportok és közösségek sajátosságait.

A fenti tanulmány célja, hogy az abban foglaltak alkalmazhatóak legyenek – kiemelten a külföldi kérelmezők esetében –

⁴¹ SZABÓ: i.m. 186.o.

MIGRÁCIÓ

potenciális kockázati elemek felismerésére, valamint segítsenek az azok részletes feltárásához és helyes értékeléséhez vezető út megtalálásában.

Irodalomjegyzék

- BÁCS Zoltán György (2017): A radikalizáció és a terrorizmus kapcsolata, egyes formái, gondolatok a megelőzés lehetséges perspektíváiról. Nemzetbiztonsági Szemle 2017/1. 20. o.
- BOROSS Zsigmond Attila (2013): Extrémizmus – terrorizmus (, avagy a politikai szélsőség útja a terrorcselekményig Magyarországon). Terror & Elhárítás. 2013/1. sz. 125-162. o.
http://tek.gov.hu/tt_pdf/2013/BorossZsigmond_Extremizmus_terrorizmus.pdf (Letöltés időpontja: 2015.09.08.)
- BÖRÖCZ Miklós (2016): A migrációs válság terrorkockázata. Terror & Elhárítás 2016/2. szám. 4-27. o.
http://tek.gov.hu/tt_pdf/2016/Borocz_20170405.pdf (Letöltés időpontja: 2017. 07.24.)
- BÖRÖCZ Miklós (2014): Az illegális migráció és a terrorizmus közti összefüggések vizsgálata. Terror & Elhárítás 2014/2. szám. 44-83. o.
http://tek.gov.hu/tt_pdf/2014/Borocz_Miklos_Az_illegalis_migracio.pdf
- DÁVID Ferenc (2015): Az új évezred nemzetbiztonsági feladatellátásának súlypontjai. Nemzetbiztonsági Szemle 2015/1. 216-218. o.
- DEZSŐ Lajos – HAJAS Gábor (1997): A nemzetbiztonsági tevékenységre vonatkozó jogszabályok

MIGRÁCIÓ

- Kommentár a gyakorlat számára, HVG-ORAC Lap- és könyvkiadó. Budapest.
- Dr. SZÉP Árpád (2016): A nemzetbiztonsági szempont erősödése a menedékjogi törvényben, In.: Hautzinger Zoltán (szerk.): A migráció bűnügyi hatásai. MRTT. Budapest. 299-312.o.
 - GUBICZA József – LAUFER Balázs (2012): Az illegális migráció rendészeti, kiemelten nemzetbiztonsági aspektusú vizsgálata keretében végzett interjúsorozat megállapításai, kutatási eredményei. In: Határrendészeti tanulmányok, 2012/1. Különszám. 11. o.
 - HANKISS Ágnes (2017): Európai terror – a magányos merénylő legendája, <http://www.hamvasintezet.hu/hu/hirek/hankiss-agnes-irasa-a-magyar-idokban.html> (letöltés időpontja: 2017. 07.24.)
 - HAUTZINGER Zoltán (2016): Idegen a büntetőjogban, AndAnn Pécs. 42.o.
 - HEGYALJAI Mátvás (2016): Migráció, bűnügy, nemzetközi kitekintés, In.: Hautzinger Zoltán (szerk.): A migráció bűnügyi hatásai. MRTT. Budapest. 16.o.
 - HETESY Zsolt (2011): A titkos felderítés, doktori (PhD) értekezés. Pécs. 17. oldal:
 - IZSA Jenő (2006): A titkosszolgálati/nemzetbiztonsági ágazati stratégiáról, Hadtudomány 2006/4., 109-113.o., http://www.zmne.hu/kulso/mhht/hadtudomany/2006/4/2006_4_26.html
 - JASENSZKY Nándor (2015): Adatszerzés - Információhasznosulás - Biztonságtudatos vállalati kultúra. In: Szamos Tamás (szerk.): A nyílt információgyűjtés fejlődő területei. Belügyi Tudományos Tanács. 55. o.
 - KASZNÁR Attila – POCSKAI Ákos (2015): A demokráciaterjesztés terroraspektusú kockázata; Terror &

MIGRÁCIÓ

- Elhárítás 2015/1. szám,
http://tek.gov.hu/tt_pdf/4.%20%C3%A9vfolyam%201.%20sz%C3%A1m.pdf 2.o., (letöltés időpontja: 2017. 08. 23.)
- KASZNÁR Attila (2012): A bioterrorizmus. Terror & Elhárítás. 2012/2. szám.
http://tek.gov.hu/tt_pdf/1.%20%C3%A9vfolyam%202.%20sz%C3%A1m.pdf, 10. o. (letöltés időpontja: 2017. 08.23.)
 - KASZNÁR Attila (2015): A biztonságtudatosság nemzeti programban történő megjelenítésének fontossága. Terror & Elhárítás 2015/2. szám
http://tek.gov.hu/tt_pdf/2015/Kasznar_Attila20160607.pdf (letöltés időpontja: 2017. 07.24.)
 - KATONA Béla – GYÖMBÉR László (2004): A Nemzetbiztonsági Hivatal feladatai a migráció biztonsági kockázatainak felderítésében, és elhárításában, együttműködési kérdések az uniós integráció tükrében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények III. Pécs. (Elektronikus úton, <http://www.pecshor.hu/periodika/2004/Katona.pdf> (letöltés időpontja: 2017. 07. 30.)
 - LAUFER Balázs (2015): A migráció kockázatai és nemzetbiztonsági kezelésük. In.: Hautzinger Zoltán (szerk.): A migráció és rendészet. MRTT. Budapest.
 - LAUFER Balázs (2013): A migráció rendvédelmi és nemzetbiztonsági kihívásai, doktori (PhD) értekezés, Budapest. 23-24., 107-108., 142-143.o.)
 - PÓCZIK Szilveszter – DUNAVÖLGYI Szilveszter (2008): Nemzetközi migráció-nemzetközi kockázatok. HVG-ORAC. Budapest.
 - RESPERGER István (2013): Biztonsági kihívások, kockázatok és fenyegetések 2030-ig In.: Dr. KOBOLKA István (szerk): Nemzetbiztonsági alapismeretek

MIGRÁCIÓ

- RITECZ György – SALLAI János (2015): A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetőségei, Hanns Seidel Alapítvány. Budapest. 43.o.
- SZABÓ Károly: Elhárítási alapismeretek 163., 174-183. o. In.: Dr. KOBOLKA István (szerk): Nemzetbiztonsági alapismeretek